

HANDELINGEN

6:1-7:60

De taakverdeling in de gemeente en
Stefanus' verdediging voor het Sanhedrin

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/handelingen/6-1-7-60

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Stefanus en de groeiende gemeente	2 min	4
2	Taakverdeling in het lichaam van Christus	4 min	5
3	Hebreeën, hellenisten en hun weduwen	4 min	7
4	Eerlijke hulp en de taak van de apostelen	3 min	8
5	Geestelijke gaven voor praktisch werk	5 min	10
6	Spreeken en dienen als rentmeesters	2 min	13
7	Praktische dienst door de Heilige Geest	4 min	14
8	De zeven als voorlopers van diakenen	2 min	15
9	Nicolaüs en de leer van de Nikolaïeten	3 min	16
10	Stefanus voor het Sanhedrin	2 min	18
11	Saulus en de tegenstanders van Stefanus	5 min	19
12	De aanklacht tegen Stefanus	3 min	21
13	Stefanus begint zijn verdediging	2 min	23
14	Abraham, de belofte en het land	5 min	24

15	Jozef verworpen en verhoogd in Egypte	2 min	27
16	Mozes' jeugd en voorbereiding in Egypte	3 min	28
17	Mozes afgewezen en naar Midian gevlucht	3 min	29
18	Mozes als Gods leider en profeet	2 min	31
19	Israëls afgoderij en ontrouw	3 min	32
20	Tabernakel, tempel en Gods woonplaats	2 min	35
21	God is niet tot de tempel beperkt	3 min	36
22	God ontmoet Zijn volk buiten Israël	3 min	37
23	Israël wijst Gods boodschappers af	2 min	39
24	De steniging en het gebed van Stefanus	3 min	41
	Om verder te lezen		42

1

Stefanus en de groeiende gemeente

Laten we Handelingen hoofdstuk 6 openslaan. Het is gelukkig een stuk korter dan de hoofdstukken die we hebben bekeken. Dat betekent dat we hopelijk ook aan hoofdstuk 7 toekomen en dat eveneens helemaal kunnen behandelen. Hoofdstuk 7 is helaas een heel lang hoofdstuk. Met 60 verzen is het waarschijnlijk het langste hoofdstuk, dus daarmee compenseert het de korthed van hoofdstuk 6.

De hoofdstukken 6 en 7 vertellen eigenlijk het verhaal van Stefanus. Stefanus is de eerste martelaar van de christelijke gemeente, maar er zouden nog duizenden volgen. Hij hield een heel lange preek, en daardoor is hoofdstuk 7 zo lang. Het bevat zijn preek. Maar hoofdstuk 6 introduceert hem als lid van een grotere groep, een groep van zeven mannen die voor een bijzondere taak in de gemeente werden gekozen.

Stefanus en Filippus waren twee van die mannen, en zij deden meer dan die bijzondere taak. Ik geloof dat zij die taak waarschijnlijk heel behoorlijk hebben vervuld, maar God gebruikte hen ook voor meer dan hun oorspronkelijke opdracht, zoals we zullen zien. Stefanus, een van deze mannen, staat centraal in de hoofdstukken 6 en 7. Daarna staat Filippus, een andere man uit deze groep, centraal in hoofdstuk 8. Als we dat eenmaal voorbij zijn, komen we bij de bekering van Saulus van Tarsus. Hij wordt dan natuurlijk de persoon om wie het in de rest van het boek voornamelijk draait.

We hebben gelezen over de apostelen en alles wat zij deden. We lazen dat zij getuigden van Christus, van Zijn opstanding. Zij deden tekenen en wonderen. Ze werden gevangengenomen. Ze werden bevrijd. Het gaat allemaal over de apostelen. De apostelen waren in de begintijd de voornaamste — eerlijk gezegd de enige — officiële dienaren van de gemeente.

2

Taakverdeling in het lichaam van Christus

Maar zoals onvermijdelijk is in een gemeenschap van mensen die zo groot wordt, begon de gemeente een aantal verschillende taken op zich te nemen. Ze moesten niet alleen mensen bekeren, mensen tot discipelen maken en mensen te eten geven. Er ontstond ook een steeds grotere noodzaak om goederen onder de armen te verdelen. Lukas heeft ons al twee keer eerder verteld dat dit een belangrijk kenmerk van de vroege gemeente was. Maar nu ontdekken we dat het overweldigend werd door de omvang van de gemeente en het kleine aantal mensen dat de gemeente leidde, namelijk twaalf apostelen.

De noden van de armen begonnen een probleem te worden. Het was niet zo dat de gemeente dit probleem niet goed wilde aanpakken. Het was eenvoudigweg een taak die met zo weinig mannen aan de leiding moeilijk uit te voeren was. Voor het eerst in de geschiedenis van de gemeente beginnen we dus een taakverdeling te zien, een verdeling van verantwoordelijkheden over verschillende soorten bedieningen.

Paulus zou hier later over spreken met het lichaam van Christus als beeld. Sommige mensen zijn een hand, een neus, een voet, een oog of een oor. Die hebben verschillende functies. Ze hebben verschillende gaven, net zoals een lichaam verschillende delen heeft die ontworpen en in staat gesteld zijn om verschillende dingen te doen die andere lichaamsdelen niet kunnen en niet doen.

We beginnen dus te ontdekken dat het in het lichaam van Christus niet alleen om de apostelen gaat. Het gaat niet alleen om de twaalf supersterren en de duizenden en duizenden gewone mensen die niets te doen hebben. Integendeel, zoals men later in de tijd van Paulus begreep, en zelfs toen Petrus zijn brief 1 Petrus schreef, is er een enorme taakverdeling en heeft iedere persoon in het lichaam van Christus iets te doen.

Niet iedereen zal een apostel of zelfs maar een profeet zijn. Paulus zegt dat zelfs in 1 Korinthe 12:

Zijn zij soms allen apostelen? Zijn zij soms allen profeten? Zijn zij soms allen leraars? Zijn zij soms allen krachten?

1 KORINTHE 12:29

Nee, dat zijn ze niet. Er is ook een hele groep andere gaven, maar iedereen heeft een gave. Dat wil zeggen: de Heilige Geest heeft iedere persoon voor een taak uitgekozen en heeft hem die bovennatuurlijke zalving gegeven om die taak uit te voeren. Wanneer alle leden van het lichaam doen wat hun opgedragen is, functioneert het hele lichaam.

Wanneer je een lichaam hebt waarin sommige lichaamsdelen niet functioneren, heb je verlamming. Dan heb je onvermogen. Dat begon hier te gebeuren, omdat er eigenlijk maar één groep dienaren van welke aard dan ook was, en zij het heel druk hadden. De dingen waarmee zij druk waren, waren in het begin aantoonbaar de belangrijkste dingen: zorgen dat mensen zich bekeerden en zorgen dat mensen tot discipelen werden gemaakt.

Maar nu waren er meer alledaagse noden waarin moest worden voorzien. Mensen, met inbegrip van christenen, hebben twee soorten behoeften. We hebben behoefte aan geestelijke voeding, maar ook aan de verzorging van ons lichaam. De gemeente heeft fysieke behoeften en geestelijke behoeften. De apostelen hadden geprobeerd beide terreinen te bestrijken. Het voorzien in de fysieke behoeften hield in dat zij de armen hielpen door geld dat de rijken hadden geschonken opnieuw te verdelen.

De apostelen waren daarom niet alleen predikers, leraren en gevangenen, aangezien ze in de gevangenis belandden en zulke dingen meemaakten. Ze waren ook de beheerders van alles, en dat werkte eenvoudigweg niet. Het bleek dat ze niet alles goed deden. Juist bij die laatste verantwoordelijkheden — voor de armen zorgen en ervoor zorgen dat in ieders fysieke behoeften werd voorzien — lieten ze echt steken vallen. Daarover lezen we in hoofdstuk 6:

3

Hebreeën, hellenisten en hun weduwen

In die dagen, toen het aantal discipelen steeds toenam, ontstond er gemor van de Griekssprekenden tegen de Hebreeën, omdat hun weduwen bij het dagelijkse dienstbetoon over het hoofd gezien werden.

HANDELINGEN 6:1

In deze hoofdstukken worden Hebreeën en Griekssprekenden tegenover elkaar gesteld. De Griekssprekenden worden ook wel 'hellenisten' genoemd, een benaming die van het woord voor Grieks komt. Hiermee worden echter geen Griekse mensen bedoeld, want op dit punt was het evangelie nog niet onder de heidenen verkondigd. Bijbelgeleerden zijn het er tamelijk algemeen over eens dat de hellenisten de Griekssprekende Joden waren. Met de Hebreeën worden de Joden bedoeld die Hebreeuws of Aramees spraken, dat soms ook Hebreeuws wordt genoemd. Het ging dus grotendeels om de Palestijnse Joden, van wie de ouders en grootouders al eeuwen, of ten minste generaties lang, in Israël hadden gewoond. Zij waren de plaatselijke Arameessprekenden en zij worden hier de Hebreeën genoemd.

Maar de hellenisten waren mensen die zelf uit de diaspora naar Israël waren geëmigreerd, of van wie de ouders of grootouders dat hadden gedaan. Het waren mensen uit de diaspora die Grieks spraken, omdat het rijk van de Romeinen een Griekssprekend rijk was. Alexander de Grote, die vóór de komst van de Romeinen over het Griekse Rijk had geheerst, had iedereen Grieks onderwezen en ervoor gezorgd dat ze Grieks leerden en spraken. Dus als je buiten Israël woonde, of zelfs als je in Israël woonde, kende je Grieks. Maar als je buiten Israël woonde, kende je waarschijnlijk geen Aramees.

Als Joodse mensen uit een heidens land die Grieks spraken naar Israël verhuisden, leerden ze niet noodzakelijkerwijs Aramees, want dat hoefde niet. Iedereen kende Grieks. Toen ik in Zuid-Amerika was, hoopte ik een beetje Spaans te leren. Maar ik bevond me in een Engelssprekende enclave en we spraken gewoon voortdurend

Engels. Ik heb geen woord Spaans geleerd. Ik wou dat ik dat wel had gedaan. Maar als mensen de taal spreken die we al kennen, zijn we behoorlijk lui als het gaat om het leren van een taal die we niet nodig hebben om met de mensen om ons heen te communiceren.

Zelfs Griekssprekende Joden die naar Palestina verhuisden, waar de Palestijnen Aramees spraken, hoefden die taal niet te leren, omdat de Palestijnen ook Grieks spraken. Iedereen sprak het. Er waren dus Joden in Israël die de Hebreeuwse taal niet kenden. Zij hadden natuurlijk hun eigen synagogen, want de Palestijnse Joden kwamen samen in synagogen waar de liturgie in het Aramees werd gehouden en de Schriften in het Aramees werden gelezen. In de Griekse of hellenistische synagogen kwamen Joden samen van wie de voorouders uit andere landen afkomstig waren en die Grieks spraken. Daar was de liturgie dus in het Grieks.

Dit was niet noodzakelijkerwijs een grote oorzaak van verdeeldheid. De Palestijnse Joden, de Hebreeën, keken niet noodzakelijkerwijs met veel afkeuring neer op Griekssprekende Joden. Het waren tenslotte Joden. Het waren geen Samaritanen of heidenen. Ze aanbaden dezelfde God. Ze waren besneden. Ze waren van Joodse afkomst. Maar er bestond wel een zekere culturele kloof tussen hen, omdat ze in afzonderlijke synagogen samenkwamen en verschillende talen spraken. En naar alle waarschijnlijkheid hadden de hellenistische Joden bepaalde Griekse gewoonten die hun voorouders hadden meegebracht, terwijl de Hebreeën de leer van de Farizeeën enzovoort strikter volgden.

4

Eerlijke hulp en de taak van de apostelen

Hoe dan ook, toen Joden in Jeruzalem tot geloof kwamen, waren er zowel hellenisten als Hebreeën onder hen. De gemeente bestond dus uit beide groepen. Er werd een klacht tegen de Hebreeën ingediend, omdat de Palestijns-Joodse christenen en hun weduwen bevoordeeld leken te worden wanneer de apostelen de ondersteuning voor de armen verdeelden. De hellenisten vonden dat hun weduwen werden verwaarloosd, of in elk geval niet dezelfde mate van zorg kregen.

Het is volkomen onwaarschijnlijk dat de apostelen dit met opzet deden. Het zou verkeerd zijn te denken dat de apostelen, omdat zij Palestijnse Joden waren, de Palestijnse weduwen bewust voortrokken. Naar alle waarschijnlijkheid hielden de apostelen de zaken gewoon niet goed genoeg bij en werden de zaken daardoor niet eerlijk verdeeld. Toen dit onder hun aandacht werd gebracht, beviel het hun niet dat de verdeling niet eerlijk verliep. Ze wilden het rechtzetten. Ze hadden goede bedoelingen.

Er staat dus dat hun weduwen bij de dagelijkse voedseluitdeling werden overgeslagen. Daarop riepen de twaalf de menigte van discipelen bijeen en zeiden:

En de twaalf riepen de menigte van de discipelen bij zich en zeiden: Het is niet behoorlijk dat wij nalaten het Woord van God te verkondigen om de tafels te dienen.

HANDELINGEN 6:2

Tafels bedienen was niet werkelijk wat zij geacht werden te doen, maar ervoor zorgen dat er voedsel op de tafels van de mensen stond, was het doel van de uitdeling. Ze zeiden niet dat het geen goed werk was, maar dat het niet hun werk was. Jezus had hen aangesteld om getuigen van Zijn opstanding te zijn. Dat was wat ze probeerden te doen. Ze moesten die taak niet laten liggen om dit andere werk te doen. Hoewel dit andere werk verwaarloosd leek te worden, konden ze er niet werkelijk meer tijd aan besteden, omdat Christus hun een andere opdracht had gegeven.

Ze moesten dus anderen aanstellen om zorg te dragen voor het gedeelte dat zij niet goed uitvoerden. Ze erkenden hun beperkingen en moesten mensen vinden die zich op dat gedeelte konden concentreren.

Zie daarom uit, broeders, naar zeven mannen uit uw midden, van wie men een goed getuigenis geeft, vol van de Heilige Geest en van wijsheid, die wij voor deze noodzakelijke taak zullen aanstellen. Wij echter zullen volharden in het gebed en in de bediening van het Woord.

HANDELINGEN 6:3-4

En dit woord behaagde heel de menigte; en zij kozen Stefanus, een man vol van geloof en van de Heilige Geest, Filippus, Prochorus, Nicanor, Timon, Parmenas en Nicolaüs, een proseliet uit Antiochië.

HANDELINGEN 6:5

5

Geestelijke gaven voor praktisch werk

Deze andere vijf namen kunnen heel belangrijk zijn geweest voor de vroege gemeente, maar we weten niets over hen, behalve hun namen. Stefanus en Filippus, de eerste twee op de lijst, werden waarschijnlijk als eersten genoemd omdat we meer informatie over hen zullen krijgen. Zij waren ook op andere manieren van grote betekenis, naast het verzorgen van de uitdeling. Ze werden allebei predikers. Stefanus werd een apologet. Filippus werd Filippus de evangelist. Beiden deden, net als de apostelen, tekenen en wonderen. Dat is iets wat je in het boek Handelingen niet veel mensen ziet doen. Voor zover ik weet, wordt er zelfs alleen van de apostelen, Stefanus en Filippus, en misschien ook van Ananias, die Sauls blindheid genas, vermeld dat zij tekenen en wonderen deden. Misschien waren er vele anderen die dat deden, maar over hen wordt ons niets verteld.

Stefanus en Filippus behoorden tot die uitzonderlijke mensen die naast administratief werk ook predikwerk en wonderwerk deden. In zekere zin leken ze op apostelen in het klein, maar daarvoor waren ze niet aangesteld. Ze waren eenvoudigweg aangesteld om ervoor te zorgen dat de boekhouding goed werd gedaan en dat het voedsel eerlijk werd uitgedeeld. Blijkbaar waren ze op dat gebied bekwaam. De vereiste om dat werk te doen was dat een man vol van de Heilige Geest en wijsheid moest zijn.

Heel vaak maakt de gemeente iemand tot boekhouder of administrateur, of geeft ze hem bepaalde verantwoordelijkheden, zonder zich erom te bekommeren of die persoon vervuld is met de Geest. Als hij toevallig een bekwame administrateur is of iets dergelijks, dan is hij de juiste man voor die taak. Is hij vervuld met de Geest? Wie maakt zich daar druk om? Waarom moet je vervuld zijn met de Heilige Geest om de boekhouding bij te houden, om administratief werk te doen? Waarom moet je vervuld zijn met de Heilige Geest? Omdat wat zij deden bediening was. Het was het werk van het lichaam van Christus. Het was een ander soort werk van het lichaam van Christus dan het werk dat de apostelen zouden gaan doen. Maar het lichaam van Christus heeft veel taken te verrichten, en alleen God kan Gods werk doen. Alleen de Heilige Geest kan iemand geschikt maken om het geestelijke werk van het lichaam van Christus te doen.

We zien dat Paulus later, in Romeinen 12 en 1 Korinthe 12, een opsomming geeft van de gaven van de Geest. Hij zegt dat ieder mens een gave van de Geest heeft. De Heilige Geest heeft die naar Zijn wil uitgedeeld. In 1 Korinthe, hoofdstuk 12, noemt hij negen gaven, waarvan de meeste gaven lijken te zijn die met spreken te maken hebben. In Romeinen 12 noemt hij heel wat gaven, waarvan er veel niet met spreken te maken hebben: de gave van het geven, de gave van het helpen, de gave van bestuur en de gave van leidinggeven. Deze gaven hebben niet in het bijzonder met praten te maken. Helpen, geven, leidinggeven en besturen zijn praktische dingen waarmee in de lichamelijke behoeften van het lichaam wordt voorzien.

De gaven die met spreken te maken hebben, voorzien in de geestelijke behoeften, want:

Maar Hij antwoordde en zei: Er staat geschreven: De mens zal niet van brood alleen leven, maar van elk woord dat uit de mond van God komt.

MATTHEÛS 4:4

Wanneer de predikers het Woord van God predikten, voorzagen zij in de geestelijke honger en behoeften van de gemeente. Maar er waren nog steeds mensen die lichamelijke behoeften hadden. En er waren anderen die gaven van helpen en geven enzovoort hadden, waarmee ze in die behoeften voorzagen.

Al die gaven worden in de Bijbel charismata genoemd, gaven van de Geest, of, letterlijker, genadegaven. Het zijn allemaal gaven die God heeft uitgedeeld. Iedereen in de gemeente heeft een van deze gaven. Sommigen hebben er misschien meer dan één, maar iedereen heeft er minstens één, als hij werkelijk deel uitmaakt van het lichaam van Christus.

Petrus spreekt ook over de gaven. Diezelfde Petrus, die in Handelingen hoofdstuk 6 deze regeling treft, schreef later een brief waarin hij over gaven sprak. Een deel ervan ging over gaven; dat was niet het hoofdonderwerp. Maar in 1 Petrus 4:10-11 zegt hij tegen de christenen:

Laat ieder de anderen dienen met de genadegave zoals hij die ontvangen heeft, als goede beheerders van de veelsoortige genade van God. Als iemand spreekt, dan als iemand die de woorden van God spreekt; als iemand dient, dan als iemand die dient uit kracht die God schenkt; zodat God in alles verheerlijkt wordt door Jezus Christus. Hem komt de heerlijkheid en de kracht toe, tot in alle eeuwigheid. Amen.

1 PETRUS 4:10-11

6

Spreeken en dienen als rentmeesters

Het Engelse woord ‘minister’ betekent ‘dienen’. Dat is een oud Engels woord dat ‘dienen’ betekent. Dien ermee. Gebruik het om te dienen. Je hebt een gave. Gebruik die als een middel om elkaar te dienen, als goede rentmeesters van de veelsoortige genade van God. ‘Veelvuldig’ betekent dat die genade vele facetten en vele kanten heeft.

Wat hij zegt, is dat de genade van God die aan de gemeente is uitgedeeld, zich op verschillende manieren manifesteert. Er zijn veel manifestaties van de genade. Elke genadegave — het woord charisma, dat in de Schrift wordt gebruikt voor de gaven van de Geest — betekent letterlijk ‘genadegave’. God geeft je genade om je door de Geest in staat te stellen te dienen. Petrus zegt dat je een goede rentmeester moet zijn van die genade die je gegeven is. Zoals je een genadegave hebt ontvangen, moet je die gebruiken om te dienen en zo een goede rentmeester te zijn van wat je is toevertrouwd, van de genade van God.

Dan werkt hij dat in vers 11 verder uit:

Als iemand spreekt, laat hij dan Gods woorden spreken.

Dat wil zeggen: laat hem spreken als iemand die door de kracht van de Geest spreekt, zoals een profeet.

Opnieuw, ‘dienen’ betekent ‘dienstbaar zijn’, in tegenstelling tot ‘spreken’. Je hebt gaven. Misschien ben je iemand die spreekt; misschien ben je iemand die dient. Er zijn twee categorieën gaven: gaven waarbij je spreekt en gaven waarbij je dient. Wie spreekt, voorziet rechtstreeks in de geestelijke behoeften van de gemeente, en wie dient, voorziet in de meer lichamelijke behoeften. Hij zei:

Als iemand spreekt, laat hij dan Gods woorden spreken. Als iemand anderen helpt, laat hij dat dan doen vanuit de kracht die God geeft, zodat God in alles wordt geëerd.

7

Praktische dienst door de Heilige Geest

De zeven mannen die in Handelingen hoofdstuk 6 werden gekozen, werden gekozen om te dienen. Maar Petrus zegt: als jouw gave het dienen is, doe het dan naar het vermogen dat God geeft. Met andere woorden, zelfs als je een praktische, alledaagse vorm van dienst verricht op lichamelijk gebied, moet je dat doen door de kracht die God je geeft, als je het tot eer van God doet. Die kracht komt van de Heilige Geest. Dat is de gave die God je geeft.

Je zou kunnen zeggen: ‘Nou, ik ben behoorlijk goed in het repareren van auto’s. Is dat een gave van de Heilige Geest?’ Het is waarschijnlijk een natuurlijk vermogen. Maar als God je in een situatie leidt waarin je auto’s repareert voor christelijke weduwen en christelijke alleenstaande moeders, en je dat doet als dienst aan het lichaam van Christus, dan is dat een gave van dienen. Het vermogen zelf kan een natuurlijk vermogen zijn, maar wanneer je het gebruikt om het lichaam van Christus te dienen, wordt het een geestelijke activiteit.

Je gave kan bijvoorbeeld gastvrijheid zijn, dingen repareren of bouwen, of barmhartigheid tonen. Dat laatste zie je bijvoorbeeld bij een verpleegkundige of iemand die voor een hulpbehoevende zorgt. Voor al deze dingen bestaan ook natuurlijke vermogens. Mensen die geen christen zijn, doen al die dingen ook, en soms doen ze die heel goed. Maar wanneer je het doet met de gave die God je heeft gegeven om te gebruiken, betekent dat niet dat je bovennatuurlijke dingen doet wanneer je aan de slag bent met een moersleutel of een waterpomptang. Het betekent dat de Heilige Geest je leidt, je in staat stelt en hiervan een geestelijk offer maakt dat je brengt om te voorzien in de geestelijke en lichamelijke behoeften van het lichaam van Christus.

Wanneer iemand werkelijk een gave op een van die gebieden heeft, kun je dat heel vaak merken. Want ook al is het enige wat die persoon doet een vloer vegen of een maaltijd bereiden, het is een zegen. Het is een grotere zegen dan wanneer sommige andere mensen hetzelfde zouden doen. Het is een gezalfde dienst die door de Heilige Geest wordt verricht, en het is werkelijk een geestelijk offer.

Je kunt bijvoorbeeld merken dat sommige mensen beslist de gave van gastvrijheid hebben. Andere mensen hebben die niet. Iemand die geen geestelijke gave van gastvrijheid heeft, kan in de positie terechtkomen dat hij mensen bij zich thuis moet ontvangen. Hij doet dan misschien erg zijn best om gastvrij te zijn. Maar wanneer iemand die gave niet heeft, voelt het vaak ongemakkelijk. Zo iemand zegt: 'Doe alsof je thuis bent,' maar je hebt niet het gevoel dat je thuis bent. Het voelt anders. Het is niet echt zijn gave. Hij kan het wel doen, maar er ligt geen geestelijke zegen in. Er ligt geen bijzondere genade in.

De mannen die deze dienst van het uitdelen van voedsel aan de armen moesten verrichten, hadden een gave van dienen, hoewel twee van hen zich ook met prediken gingen bezighouden. Maar ook al ging het alleen om dienen, ze moesten vervuld zijn met de Heilige Geest en met wijsheid. Wijsheid was waarschijnlijk de bekwaamheid om het werk goed te doen, maar vervuld zijn met de Geest komt eerst. Dat is de eerste prioriteit, want alles wat als bediening wordt gedaan, moet door de werking van de Heilige Geest worden gedaan, zelfs als het een praktische dienst is die wordt verricht.

De apostelen zeiden:

Zie daarom uit, broeders, naar zeven mannen uit uw midden, van wie men een goed getuigenis geeft, vol van de Heilige Geest en van wijsheid, die wij voor deze noodzakelijke taak zullen aanstellen. Wij echter zullen volharden in het gebed en in de bediening van het Woord.

HANDELINGEN 6:3-4

8

De zeven als voorlopers van diakenen

We hebben hier dus de eerste taakverdeling. Deze mensen worden officieel afgezonderd. Gewoonlijk noemen we deze zeven mannen de diakenen. In werkelijkheid noemt het Nieuwe Testament deze mannen nooit diakenen, al is er niets wat ons verbiedt hen zo te noemen. Het woord 'diaken' komt van het Griekse woord

diakonos. Diaken is eenvoudigweg een Nederlandse vorm van het Griekse woord diakonos, dat een dienaar betekent. Diakonos is een gewoon woord voor een dienaar. Een diaken is dus iemand die is afgezonderd als dienaar van de gemeente. In zekere zin behoort iedereen een dienaar te zijn, maar deze mannen dienen met een gave van dienen.

Hoewel ze geen diakenen worden genoemd, beschouwen we hen gewoonlijk als diakenen, en waarschijnlijk terecht. We zien hen als de tegenhanger van de apostelen. De apostelen wijden zich nu namelijk aan de geestelijke voeding van de gemeente, en de zeven aan de lichamelijke behoeften van de gemeente. We zouden hen 'de zeven' kunnen noemen, want ze worden geen diakenen genoemd.

Over andere gemeenten lezen we later in de pastorale brieven dat ze oudsten en diakenen hadden. Het lijkt erop dat de oudsten degenen waren die onderwijs moesten geven en in de geestelijke behoeften van de gemeente moesten voorzien, terwijl de diakenen in de lichamelijke behoeften voorzagen. In zekere zin namen de oudsten en diakenen in latere gemeenten deze twee vormen van dienst op zich. In de gemeente van Jeruzalem werd daarin voorzien door de apostelen en de zeven.

Er waren ook oudsten, want uiteindelijk verspreidden de apostelen zich en dienden ze in andere gebieden. De gemeente in Jeruzalem moest nog steeds door oudsten bestuurd worden, totdat Jeruzalem viel. Maar hier zien we het begin van een onderscheid tussen verschillende vormen van dienst in het lichaam van Christus. En in elk geval geldt de eis dat de Heilige Geest degene is Die iemand geschikt maakt, zelfs als het alleen om praktische dienst gaat.

9

Nicolaüs en de leer van de Nikolaïeten

Van de vijf mannen over wie ik zei dat we niet veel weten, weten we over de meesten helemaal niets. Maar we weten iets over de laatste die in vers 5 wordt genoemd: Nicolaüs, een proseliet uit Antiochië. Hij was een proseliet.

Hij was niet als Jood geboren. Hij was een heiden die besneden was en daarom door de Joodse gemeenschap als Jood werd aanvaard, en terecht. Maar we weten nog iets over Nicolaüs. Dit komt niet uit de Bijbel, maar van de kerkvaders. Minstens twee of drie kerkvaders noemen Nicolaüs als iemand die later in zijn leven een aanhang had die ketters was. Of hij zelf een ketter werd en een ketterse groep begon, of dat hij geen ketter werd maar mensen die hem volgden later afdwaalden tot ketterij en zijn naam voor hun groep bleven gebruiken, weten we niet.

De kerkvaders wijzen erop dat er een groep bestond die de Nikolaïeten werd genoemd, naar Nicolaüs. We weten dat Jezus in Openbaring hoofdstuk 2 tweemaal de Nikolaïeten noemt, in de gemeente van Efeze en, naar ik meen, de gemeente van Thyatira. De ene groep heeft de werken van de Nikolaïeten en de andere heeft de leer van de Nikolaïeten. In beide gevallen zei Jezus:

De spreker vat dit samen als: 'Ik haat hun werken en Ik haat hun leer.' In Openbaring 2:6 zegt Jezus dat Hij de werken van de Nikolaïeten haat; in 2:15 wordt hun leer genoemd.

Ze waren blijkbaar een vorm van gnostische ketters, want ze leerden, zo lijkt het, dat het aanvaardbaar was om ontucht te plegen en vlees te eten dat aan afgoden geofferd was. Dat zou een vorm van antinomianisme zijn, oftewel anti-wet. Dat is wat antinomiaans betekent: een soort boodschap van goedkope genade. Sommige gemeenten wekken tegenwoordig in wezen de indruk dat het niet uitmaakt wat je daarna doet, zolang je maar gelooft en maar een zondaarsgebed uitspreekt. Je bent binnen. Je bent door genade behouden. Het maakt niet uit hoe je leeft. In deze gemeenten plegen mensen zonder schaamte ontucht. In het weekend worden ze zonder schaamte dronken. Ze leiden zonder schaamte een vleselijk leven. Als je hen daarmee confronteert, zeggen ze: 'Nou, ik ben onder de genade. Met mij is alles in orde.' Dit is natuurlijk geen christendom. Dit wordt in het gnosticisme antinomianisme genoemd, wat anti-wet betekent. Nomos is het Griekse woord voor wet. Anti-wet: antinomos.

Of Nicolaüs, een van de zeven, een antinomiaan werd, of dat mensen die hem eenvoudigweg volgden daar later zelf toe afdwaalden, weten we niet. Maar later, toen Openbaring werd geschreven, bestond er een groep die de Nikolaïeten werd genoemd.

Blijkbaar waren zij antinomianen. Jezus zei dat Hij hun leer haatte en hun werken haatte, zoals je in Openbaring 2 leest. Ze waren blijkbaar naar Nicolaüs genoemd. Maar over het latere leven van Nicolaüs lezen we niets in de Bijbel. We hebben hier alleen zijn naam als een van de zeven.

10

Stefanus voor het Sanhedrin

De aandacht komt vervolgens in de rest van dit hoofdstuk en heel hoofdstuk 7 op Stefanus te liggen. Later, in hoofdstuk 8, ligt de aandacht op Filippus. Deze mannen die waren uitgekozen om te dienen, waren renaissancemensen. Ze konden goed dienen en ze konden goed prediken. In het geval van Stefanus gold dat hij het Evangelie goed kon verdedigen. Hij was een apologeet. Ze deden wonderen, en dat was niet iets alledaags wat iedereen deed. Dit waren heel bijzondere mannen.

Vanaf vers 8 komt Stefanus dan centraal te staan:

En Stefanus, vol geloof en kracht, deed wonderen en grote tekenen onder het volk. En enigen van hen die behoorden tot de zogenoemde synagoge van de Libertijnen, van de Cyreneeërs, en van de Alexandrijnen en van hen die uit Cilicië en Asia afkomstig waren, stonden op en redetwistten met Stefanus. Zij waren echter niet in staat de wijsheid en de Geest, door Wie hij sprak, te weerstaan. Toen zetten zij mannen aan om te zeggen: Wij hebben hem lasterlijke woorden tegen Mozes en God horen spreken. En zij brachten het volk, de oudsten en de schriftgeleerden in opschudding; en zij kwamen op hem af, grepen hem en brachten hem voor de Raad.

HANDELINGEN 6:8-12

Dezelfde raad waarvoor Petrus en de apostelen tweemaal hadden gestaan, is de groep waarvoor Stefanus nu wordt gebracht: het Sanhedrin.

En zij lieten valse getuigen optreden, die zeiden: Deze man houdt niet op lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en tegen de wet, want wij hebben hem horen zeggen dat die Jezus de Nazarener deze plaats zal afbreken en de gebruiken zal veranderen die Mozes ons overgeleverd heeft. En allen die in de Raad zaten, hielden hun ogen op hem gericht en zagen zijn gezicht als het gezicht van een engel.

HANDELINGEN 6:13-15

11

Saulus en de tegenstanders van Stefanus

De mededeling dat zijn gezicht eruitzag als het gezicht van een engel, moet wel een herinnering zijn die van Paulus afkomstig is. Lukas kreeg de meeste informatie hierover van zijn metgezel Paulus, en Paulus was hierbij aanwezig. Hij is nog niet genoemd, maar dat zal wel gebeuren. Saulus, zoals hij toen bekendstond, was aanwezig bij deze vergadering van de raad. Hij kon de toespraak horen die Stefanus houdt, en die in het volgende hoofdstuk staat, en hij kon zijn gezicht zien.

Paulus heeft later in zijn leven zeker nooit vergeten dat hij een vervolger van de gemeente was en heeft zich daar altijd voor geschaamd. In 1 Korinthe 15 zegt hij:

Ik immers ben de minste van de apostelen — ik die het niet waard ben een apostel genoemd te worden, omdat ik de gemeente van God vervolgd heb.

1 KORINTHE 15:9

Na zijn bekering werd Paulus sterk geraakt door het besef van de verantwoordelijkheid die hij droeg omdat hij de gemeente had vervolgd en zijn goedkeuring had gegeven aan degenen die om Christus ter dood werden gebracht, zoals hij later getuigde.

Hij moet daar lange tijd over hebben nagedacht. Tijdens hun lange zeereizen en lange wandelingen van de ene stad naar de andere moet Lukas Paulus vaak hebben horen praten over de indruk die Stefanus op hem maakte. Wanneer we Lukas horen zeggen:

Zijn gezicht leek op dat van een engel, dan moet hij Paulus dat vaak hebben horen zeggen. Hij heeft die informatie beslist van Paulus gekregen. En er staat dat de voornaamste tegenstanders van Stefanus vooral mensen waren uit een synagoge die de synagoge der Vrijgelatenen werd genoemd. Vrijgelatenen, zoals we weten, duidt op mensen die ooit slaven waren en vrijgelaten werden. Het was niet ongebruikelijk dat de Romeinen, wanneer ze een land veroverden, slaven meenamen naar Rome. Maar sommigen van hen werden later vrijgelaten. Sommigen werden verkocht en anderen werden vrijgelaten. Er waren dus ongetwijfeld Joden die in de tijd van Pompeius en tijdens de vroege Romeinse veroveringen van Israël naar Rome waren meegenomen. Sommigen van hen werden vrijgelaten, en zichzelf of hun nakomelingen waren naar Jeruzalem teruggekeerd. Ze hadden een synagoge voor mensen met zo'n achtergrond.

Er waren trouwens veel synagogen in Jeruzalem. Jeruzalem zal waarschijnlijk tientallen synagogen hebben gehad. Deze specifieke synagoge moet de synagoge zijn geweest die Stefanus bezocht. Stefanus zelf had een Griekse naam. Alle zeven hadden trouwens Griekse namen. Dat is interessant, want ze waren gekozen om een einde te maken aan wat als onrecht werd gezien, namelijk dat de hellenisten bij de verdeling niet eerlijk behandeld leken te worden. Alle zeven gekozen mannen bleken Griekse namen te hebben. Waarschijnlijk waren ze allemaal hellenisten. We weten niet of dat zo was, maar het kan zo zijn geweest, want ook een Palestijnse Jood kon een Griekse naam hebben. Andreas en Filippus, die tot de apostelen behoorden, waren Palestijnse Joden, maar ze hadden Griekse namen. De naam Stefanus was Grieks, die van Filippus ook, en dat gold ook voor de anderen.

Stefanus was waarschijnlijk een hellenistische Jood, en dit was een hellenistische synagoge. We weten niet of Stefanus zelf een vrijgelatene was, of zijn ouders slaven waren geweest, of hijzelf vroeger slaaf was geweest. Die informatie wordt ons niet gegeven. Maar hij is in gesprek met mensen in de synagoge der Vrijgelatenen. Deze mensen zijn Cyreneërs en Alexandrijnen, en ze komen uit Cilicië en Asia, waarmee Klein-Azië, het huidige Turkije, wordt bedoeld.

Cilicië is hier bijzonder interessant, omdat Saul van Tarsus uit Cilicië kwam. Tarsus, de geboorteplaats van Paulus, lag in Cilicië. Er waren Joden uit Cilicië die in de synagoge met Stefanus in debat gingen. Was Saul een van hen? Dat kan. Misschien was dit Sauls eigen synagoge. Hij was een Ciliciër, en hier is Stefanus met deze mensen in debat. Ik denk dat Paulus veel meer contact met Stefanus kan hebben gehad dan dat hij hem alleen een redevoering voor het Sanhedrin hoorde houden. Ik denk dat Saul misschien met Stefanus de degens heeft gekruist en tegen hem het onderspit heeft gedolven, want zij waren niet in staat de wijsheid en de Geest, door Wie Stefanus sprak, te weerstaan.

Saul was geen dwaas. Saul was zelf een briljante rabbijn, en dat gold ook voor vele anderen. Maar weet je nog hoe Jezus, toen Hij twaalf jaar oud was, de godsdienstleraren in de tempel verstedd kon doen staan? Diezelfde Heilige Geest Die Stefanus had, kon waarschijnlijk zelfs met Saul hetzelfde doen. We kunnen er niet zeker van zijn dat Saul een van hen was, maar hij was een Ciliciër, en dat is een van de etnische groepen die het hier tegen Stefanus opnamen.

12

De aanklacht tegen Stefanus

Stefanus wordt ervan beschuldigd dat hij Mozes en de tempel lastert. De tempel en Mozes werden binnen het judaïsme als een heilige plaats en een heilig persoon beschouwd. Wanneer je iets heiligs beledigt, wordt dat godslastering genoemd. Er staat dat ze valse getuigen lieten optreden die beweerden dat Stefanus had gezegd dat Jezus de Nazarener ‘deze plaats zal afbreken’ — waarmee Jeruzalem en de tempel werden bedoeld — en ‘de gebruiken zal veranderen die Mozes ons overgeleverd heeft’.

Wat interessant is, is dat Jezus dat inderdaad deed. De tempel werd verwoest, Jeruzalem werd verwoest en de gebruiken van Mozes werden veranderd. De vroege gemeente liet uiteindelijk alle rituele tempelpraktijken achter zich, en de gemeente volgt de Joodse gebruiken niet, of is daar in elk geval niet toe verplicht. Dus in zekere zin bleek waar te zijn wat zij beweerden dat Stefanus had gezegd. Maar heeft Stefanus het gezegd? Ons wordt verteld dat dit valse getuigen waren, wat ons de indruk geeft dat Stefanus het misschien niet heeft gezegd. Hij wordt ervan beschuldigd dat hij het heeft gezegd, maar het waren valse getuigen. Aan de andere kant, waar haalden ze deze dingen dan vandaan? Dit blijken ware uitspraken te zijn. Als Stefanus die uitspraken had gedaan, konden ze heel goed profetisch bedoeld zijn, want profetisch gezien waren ze waar.

Ik heb me altijd afgevraagd waarom ze valse getuigen worden genoemd. Heeft Stefanus dit niet gezegd, en liegen ze dus over wat hij heeft gezegd? Of zijn het valse getuigen omdat ze verdraaien wat hij heeft gezegd? Bedenk dat de Bijbel zegt dat het Sanhedrin valse getuigen tegen Jezus inhuurde toen Hij terechtstond. Wat zeiden die? Ze zeiden:

Wij hebben Hem horen zeggen: Ik zal deze tempel, die met handen gemaakt is, afbreken en in drie dagen een andere, niet met handen gemaakt, bouwen.

MARKUS 14:58

Dat is niet volledig verzonnen. Jezus zei tegen hen:

Breek deze tempel af en ik zal hem in drie dagen weer opbouwen.

Het was een verdraaide getuigenis. Het was niet volledig uit het niets verzonnen. Jezus had iets dergelijks gezegd, maar het feit dat ze het weergaven zoals ze deden, maakt hen volgens de Schrift tot valse getuigen. Hij had dat niet precies zo gezegd, maar Hij had iets gezegd wat er heel sterk op leek.

Het is heel goed mogelijk dat dit is wat we hier hebben. Stefanus heeft waarschijnlijk iets gezegd wat hier sterk op leek, maar zij gaven er een boosaardige draai aan: dat Jezus zou komen om hen weg te vagen. In zekere zin deed Hij dat ook, maar in

werkelijkheid zouden het de Romeinen zijn. Het is mogelijk dat dit een lichte verdraaiing was van wat hij zei, maar wel met een kern van waarheid. We weten niet zeker wat Stefanus zei. We weten alleen dat zij hem dit hoorden zeggen. En waarschijnlijk hoorden ze hem iets zeggen wat hier niet veel van verschilde, maar wat ook niet helemaal zo was. Ik weet niet op welke manieren ze het veranderd zouden hebben.

13

Stefanus begint zijn verdediging

Maar de raad keek naar hem, en hij zag eruit alsof hij het gezicht van een engel had. Ik weet niet of dat betekent dat zijn gezicht straalde, of dat hij er gewoon onschuldig en rein uitzag, of wat het betekent. Maar het maakte beslist indruk op iemand die Lukas erover vertelde. Het moet zo'n indruk hebben gemaakt dat Lukas vond dat hij dit, naast de weinige andere dingen die ons over Stefanus worden verteld, niet kon weglaten.

Nu zei de hogepriester in hoofdstuk 7 tegen hem:

Klopt dat?

Stefanus krijgt de gelegenheid om zichzelf te verdedigen, maar net als de apostelen verdedigt hij zichzelf niet wanneer hij terechtstaat. Hij predikt. Hij veroordeelt de raad. Hij draait het tegen hen om. Hij neemt daar veel meer tijd voor dan Petrus tijdens de eerdere processen deed.

Wat Stefanus doet, is de Joodse geschiedenis navertellen. Zijn toehoorders zullen deze geschiedenis hebben gekend, maar de Joden horen graag hoe hun geschiedenis wordt verteld. Toen Paulus in de synagoge van Antiochië in Pisidië zijn langste opgetekende preek hield, in Handelingen 13, vertelde ook hij de Joodse geschiedenis na, waarbij hij terugging tot Abraham. De Joden horen graag over hun unieke geschiedenis. Ze waren een uniek volk. Ze zijn daar trots op. Ja, laten we het verhaal van Abraham nog eens horen. Laten we nog eens over Mozes horen. Laten we nog eens over David horen.

Dit is wat Stefanus doet, maar hij doet het met een doel. Hij vermaakt hen niet alleen maar door hen uitvoerig de geweldige verhalen te vertellen over hun helden uit het verleden. Hij maakt twee heel specifieke punten die verband houden met de beschuldigingen die zijn geuit. We zullen zien dat er twee thema's door zijn hele relaas heen geweven zijn. Hij vertelt geschiedenis, maar hij benadrukt twee belangrijke thema's. Laat me dit voorlezen, dan zullen we zien welke dat zijn.

En Stefanus zei:

14

Abraham, de belofte en het land

En hij zei: Mannenbroeders en vaders, luister! De God der heerlijkheid verscheen aan onze vader Abraham, toen hij nog in Mesopotamië was, voordat hij in Haran woonde, en Hij zei tegen hem: Ga uit uw land en uit uw familie en kom naar een land dat Ik u wijzen zal. Toen ging hij uit het land van de Chaldeeën en ging in Haran wonen. En daarvandaan bracht Hij, nadat zijn vader gestorven was, hem over naar dit land, waar u nu in woont.

HANDELINGEN 7:2-4

Dat wil zeggen, naar Israël, dat toen Kanaän was.

Maar Hij gaf hem daarin geen erfdeel, zelfs geen voetstap; en Hij beloofde hem, toen hij nog geen kind had, dat Hij dat land aan hem en na hem aan zijn nageslacht in bezit geven zou.

HANDELINGEN 7:5

Dat wil zeggen dat Abram tijdens zijn leven het land niet erfde in de zin waarin God het had beloofd. Zijn nakomelingen zouden dat doen. Hij bezat wel één klein stuk grond dat hij moest kopen. Hij kocht de grot van Machpela omdat hij, toen zijn vrouw

Sara stierf, haar ergens moest begraven. Dus kocht hij deze grot. Die werd de begraafplaats voor hemzelf en waarschijnlijk zijn vrouwen en bijvrouwen, en ook voor zijn zoon Izak en diens vrouw Rebekka, en verder voor Jakob en Lea. Rachel werd daar niet begraven, omdat ze in de buurt van Bethlehem stierf en in de buurt van Bethlehem werd begraven.

Drie generaties lang werden de belangrijkste mannen en hun vrouwen in deze ene grot, Machpela, begraven. Dat is het enige deel van Kanaän dat Abram ooit bezat, en hij moest er zelfs een hoge prijs voor betalen. Maar hij ontving geen erfdeel in het land zoals God hem had beloofd, niet tijdens zijn leven.

En er staat in vers 6:

En zo sprak God uit dat zijn nageslacht bijwoner zou zijn in een vreemd land en dat ze hen tot slaven zouden maken en slecht zouden behandelen, vierhonderd jaar lang. En het volk dat zij zullen dienen, zal Ik oordelen, sprak God; en daarna zullen zij uittrekken en Mij dienen op deze plaats. En Hij gaf hem het verbond van de besnijdenis; en zo verwekte hij Izak en besneed hem op de achtste dag, en Izak verwekte en besneed Jakob, en Jakob de twaalf aartsvaders.

HANDELINGEN 7:6-8

Daarmee wordt Egypte bedoeld.

Hiermee zijn we zo ongeveer het grootste deel van het boek Genesis door, in elk geval tot aan het verhaal van Jozef, dat het volgende gedeelte wordt waarop hij zich wil richten. Hij begint met Abraham. Hij zegt dat God tot Abraham sprak voordat hij Mesopotamië verliet, voordat hij naar Haran kwam. Er staat:

De God van de heerlijkheid verscheen aan onze voorvader Abraham toen hij in Mesopotamië was, voordat hij in Haran ging wonen.

Als je nu het verhaal in Genesis 12 leest — eigenlijk het einde van hoofdstuk 11 en het begin van hoofdstuk 12 van Genesis — staat er in Genesis 12:1 dat de Heere tot Abram sprak en tegen hem zei:

De HEERE nu zei tegen Abram: Gaat u uit uw land, uit uw familiekring en uit het huis van uw vader, naar het land dat Ik u wijzen zal.

GENESIS 12:1

En Abram ging, maar hij was in Haran toen dit gebeurde, toen hij vertrok. Want Genesis 11 vertelt ons dat hij en zijn vader samen uit Mesopotamië waren vertrokken. Ze hadden zich enkele jaren in Haran gevestigd, totdat Terah, zijn vader, stierf. Nadat hij gestorven was, vertrok Abram en ging hij naar Kanaän, zoals God hem had opgedragen.

Maar als je alleen Genesis zou lezen, zou je niet weten dat het gebod om zijn vader te verlaten en naar het land te gaan al was gegeven voordat ze in Haran kwamen. Stefanus vertelt ons dat. Maar het is logisch, want in het Hebreeuws hebben de onvoltooid verleden tijd en de voltooid verleden tijd dezelfde woordvorm. In het Hebreeuws kun je die niet van elkaar onderscheiden. Wanneer er dus in Genesis 12:1 staat:

De Heer zei tegen Abram:

dan zou dat er in het Hebreeuws precies hetzelfde uitzien als wanneer er bedoeld werd:

De Heer had tegen Abram gezegd:

Precies hetzelfde als wanneer er bedoeld werd: de Heere had tegen Abram gezegd. Dat wil zeggen: toen hij nog in Mesopotamië was, had God tegen hem gezegd:

ga weg bij je vader, maar dat deed hij niet. Hij nam zijn vader mee naar Haran. Maar nadat zijn vader gestorven was, gehoorzaamde hij alsnog aan dit woord dat de Heere hem had gegeven. Zo begrijpt Stefanus het.

15

Jozef verworpen en verhoogd in Egypte

Maar dan gaan we verder met het volgende deel van zijn verhaal, vers 9:

En de aartsvaders, die jaloers waren, verkochten Jozef zodat hij naar Egypte gebracht werd. Maar God was met hem

HANDELINGEN 7:9

Dit betekent de twaalf zonen van Jakob, die natuurlijk ook de grondleggers van de twaalf stammen van Israël waren.

Ze waren jaloers en verkochten Jozef, waarna hij in Egypte terechtkwam. Maar God was met hem en redde hem uit al zijn moeilijkheden. Hij zorgde ervoor dat Jozef in de gunst kwam bij de farao, de koning van Egypte, en gaf hem wijsheid. De farao stelde hem aan als bestuurder over Egypte en zijn hele hofhouding. Toen brak er in heel Egypte en Kanaän een hongersnood uit die veel ellende veroorzaakte, en onze voorouders konden geen voedsel vinden. Maar toen Jakob hoorde dat er graan was in Egypte, stuurde hij onze voorouders er de eerste keer naartoe. De tweede keer vertelde Jozef zijn broers wie hij was en kwam de farao te weten uit welke familie Jozef kwam. Toen liet Jozef zijn vader Jakob en al zijn familieleden bij zich komen, vijfenzeventig mensen in totaal. Zo trok Jakob naar Egypte, waar hij stierf, net als onze voorouders. Later werden ze teruggebracht naar Sichem en bijgezet in het graf dat Abram voor een geldbedrag had gekocht van de zonen van Hamor, de vader van Sichem.

Stefanus spreekt hier over Sichem; volgens Gregg wordt daarmee Machpela bedoeld.

Nu brengt dit ons precies bij het einde van het boek Genesis. Hij slaat een groot deel van Genesis over en vertelt alleen het verhaal van Abraham, de beloften die aan hem werden gedaan en de besnijdenis van Abraham en van Izak. Vervolgens gaat hij snel door naar Jozef en richt hij zich op Jozef. En via Jozef kwamen de Israëlieten in Egypte te wonen. Daar raakten ze later natuurlijk in slavernij. En dit is een heel belangrijk punt: ze verlieten het land Kanaän en gingen voor lange tijd naar Egypte. En dan staat er in vers 17:

16

Mozes' jeugd en voorbereiding in Egypte

Naarmate echter de tijd van de belofte die God aan Abraham gezworen had, naderbij kwam, groeide het volk en nam in aantal toe in Egypte,

HANDELINGEN 7:17

het volk groeide en vermenigvuldigde zich in Egypte, totdat er een andere koning opstond — een andere farao — die Jozef niet gekend had. Deze man trad verraderlijk op tegen ons volk, onderdrukte onze voorouders en dwong hen hun baby's te vondeling te leggen, zodat die niet in leven zouden blijven. In die tijd werd Mozes geboren. Hij was welgevallig aan God. Drie maanden werd hij in het huis van zijn vader grootgebracht. Toen hij te vondeling werd gelegd, nam de dochter van de farao hem mee en voedde hem op als haar eigen zoon. Mozes werd onderwezen in alle wijsheid van de Egyptenaren en was machtig in woorden en daden.

Het meeste wat Stefanus tot nu toe over Mozes zei, kunnen we rechtstreeks uit Exodus halen. Maar dat hij in alle wijsheid van de Egyptenaren was onderwezen, kan een gevolgtrekking zijn. Het staat niet in Exodus. Hij werd echter binnen de koninklijke familie opgevoed. Dat hij het onderwijs kreeg dat een koninklijke erfgenaam kon ontvangen, kan Stefanus terecht hebben verondersteld.

Of hij baseerde zich op Josephus, die ook De oude geschiedenis van de Joden schreef. Wanneer Stefanus zegt dat Mozes machtig was in woorden en daden, zegt Josephus — uit welke bronnen hij dit wist, hebben we geen idee — dat de volwassen Mozes in het huis van de farao bevelhebber van diens zuidelijke legers werd. Volgens Josephus had Mozes dus ervaring als militair leider in Egypte voordat hij vertrok en voordat hij de Israëlieten leidde. Dat kan waar zijn en Stefanus kan zich hierop baseren. Hij was machtig in woorden en daden.

Toen God bij de brandende doornstruik aan Mozes verscheen, beweerde Mozes juist dat hij niet machtig in woorden was en geen goede spreker was. Dat kan heel goed zo zijn geweest. Dit was veertig jaar nadat hij Egypte had verlaten. Zijn zelfbeeld was

behoorlijk geknakt en hij had veel minder zelfvertrouwen dan veertig jaar eerder. Hij kan werkelijk geen goede spreker zijn geweest en weinig zelfvertrouwen hebben gehad. Maar ik denk dat dit bij hem terugkwam toen hij de confrontatie met de farao aanging. Het punt is dat Mozes niet als stotteraar geboren werd. In zijn jonge jaren was hij behoorlijk krachtig in zijn optreden en in zijn woorden. En in vers 23 staat dat het, toen hij veertig jaar oud was, in zijn hart opkwam zijn broeders, de Israëlieten, te bezoeken. Toen hij zag dat een van hen onrecht werd aangedaan, verdedigde en wreekte hij de onderdrukte en sloeg hij de Egyptenaar neer. Hij veronderstelde dat zijn broeders zouden begrijpen dat God hen door zijn hand zou verlossen, maar zij begrepen het niet.

17

Mozes afgewezen en naar Midian gevlucht

Let er nu op dat er staat dat Mozes die Egyptenaar neersloeg. Dat is een verhaal dat we in Exodus lezen. Stefanus vertelt ons iets wat Exodus ons niet vertelt, namelijk dat Mozes dit deed als iemand die zichzelf had aangesteld om zijn volk te bevrijden. Exodus vertelt ons niet wat er op dat moment in Mozes omging. Het vertelt ons zelfs niet of hij zichzelf op dat moment in zijn eigen denken als Jood of als Israëliet beschouwde. Ons wordt alleen verteld dat hij erheen ging, zag dat een man werd onderdrukt en de Egyptenaar neersloeg die hem onderdrukte. Maar Stefanus zegt dat

Mozes zichzelf toen al zag als iemand die zijn volk zou bevrijden. Hij dacht dat zij dit zouden inzien wanneer hij dit voor hen deed, maar zij zagen het niet in. Hij zegt in vers 26:

En de volgende dag zagen zij hem, terwijl zij aan het vechten waren; en hij spoorde hen aan tot vrede door te zeggen: Mannen, u bent broeders; waarom doet u elkaar onrecht? Degene die zijn naaste onrecht deed, stootte hem echter van zich af en zei: Wie heeft u tot een leider en rechter over ons aangesteld? Wilt u mij ook om het leven brengen, op de wijze waarop u gisteren die Egyptenaar om het leven gebracht hebt? En Mozes vluchtte op dat woord en werd een vreemdeling in het land Midian, waar hij twee zonen verwekte.

HANDELINGEN 7:26-29

En toen er veertig jaar verstreken was, verscheen de Engel van de Heere aan hem in de woestijn van de berg Sinaï, in de vlam van een brandende doornstruik. Toen Mozes dat zag, verwonderde hij zich over wat hij zag; en toen hij ernaartoe ging om het te bekijken, kwam er een stem van de Heere tot hem: Ik ben de God van uw vaderen, de God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob. En Mozes begon erg te beven en durfde het niet te bekijken. En de Heere zei tegen hem: Maak de sandalen aan uw voeten los, want de plaats waarop u staat, is heilige grond. Ik heb de mishandeling van Mijn volk, dat in Egypte is, heel goed gezien, en Ik heb hun zuchten gehoord en ben neergedaald om hen daaruit te verlossen; en nu, kom, Ik zal u naar Egypte zenden.

HANDELINGEN 7:30-34

Dus deze Mozes, die zij afwezen toen ze zeiden:

Wie heeft jou als leider en rechter aangesteld?

is degene die God door de hand van de engel die aan hem in de struik verscheen, zond om een leider en een bevrijder te zijn. Hij leidde hen uit, nadat hij veertig jaar lang wonderen en tekenen had verricht in het land Egypte, in de Rode Zee en in de woestijn.

18

Mozes als Gods leider en profeet

Het is interessant dat Stefanus zo lang over Mozes doorgaat. Hij spreekt kort over Abraham en de aartsvaders. Hij sprak wat uitgebreider over Jozef, en nu blijft hij maar doorgaan over Mozes. Vergeet niet dat hij ervan wordt beschuldigd Mozes en de tempel te lasteren. Het lijkt duidelijk dat hij beslist aan de kant van Mozes staat. Hij spreekt heel meelevend over Mozes als de leider die God had aangesteld. Het waren de Israëlieten die moeite met hem hadden. Het waren de Israëlieten die hem aan de kant duwden en zeiden:

Wie heeft jou als rechter en leider over ons aangesteld?

Dit maakt deel uit van de boodschap van Stefanus aan zijn aanklagers.

Hij gaat verder in vers 37:

Dit is de Mozes die tegen de Israëlieten gezegd heeft: De Heere, uw God, zal voor u een Profeet laten opstaan uit uw broeders, zoals ik; naar Hem moet u luisteren.

HANDELINGEN 7:37

Dit citaat, dat duidelijk uit Deuteronomium 18:15 komt, werd ook door Petrus aangehaald in zijn tweede preek, in Handelingen 3. Ook hij citeerde dit vers over Jezus, de profeet zoals Mozes.

Hij is het die in de woestijn tijdens de samenkomst van het volk bij de Engel was Die tot hem sprak op de berg Sinaï, en bij onze vaders, en Hij was het die de levende woorden ontving om die aan ons door te geven. Onze vaders wilden hem niet gehoorzamen, maar verwierpen hem en keerden in hun hart terug naar Egypte; en zij zeiden tegen Aäron: Maak voor ons goden die vóór ons uit zullen gaan, want wat die Mozes betreft, die ons uit het land Egypte geleid heeft, wij weten niet wat er met hem gebeurd is.

HANDELINGEN 7:38-40

Dit was toen Mozes al lange tijd op de berg was en zij niet zeker wisten of hij daarboven nog in leven was.

19

Israëls afgoderij en ontrouw

En zij maakten in die dagen een kalf en brachten een offer aan die afgod, en zij waren verblijd over de werken van hun handen. En God keerde Zich af en gaf hen over om het hemelleger te dienen, zoals er geschreven is in het boek van de Profeten: Hebt u de veertig jaar in de woestijn ook slachtoffers en offers aan Mij gebracht, huis van Israël?

HANDELINGEN 7:41-42

Dit is eigenlijk een citaat uit het boek Amos, hoofdstuk 5, vers 25 tot en met 27. God zei:

Hebt u Mij slachtoffers en graanoffers gebracht in de woestijn, veertig jaar lang, huis van Israël? U hebt Sikkut, uw koning, rondgedragen, en Kewan, uw beelden, de sterren, uw goden, die u voor uzelf hebt gemaakt! Daarom zal Ik u in ballingschap voeren, verder dan Damascus, zegt de HEERE; God van de legermachten is Zijn Naam.

AMOS 5:25-27

In het eerste deel van dit citaat lijkt God Israël een retorische vraag te stellen:

Hebben jullie Mij dierenoffers gebracht toen jullie in de woestijn waren?

Ik denk dat ze dat waarschijnlijk wel deden. Het offerstelsel werd aan het begin van hun veertig jaar durende omzwervingen door de woestijn ingesteld. Er zijn geen aanwijzingen dat ze zich daar gedurende die veertig jaar niet aan hielden, hoewel het mogelijk is dat ze dat niet deden. Misschien verwaarloosden ze het, maar de Bijbel vertelt ons dat niet.

Maar misschien zegt Hij eigenlijk:

Toen jullie in de woestijn die dierenoffers brachten, deden jullie dat toen echt voor Mij?

Dit is iets wat we ook in het boek Zacharia tegenkomen. Het volk komt daar bij Zacharia en vraagt:

zeiden zij tegen de priesters die in het huis van de HEERE van de legermachten waren, en tegen de profeten: Moet ik in de vijfde maand blijven treuren en mij blijven afzonderen, zoals ik dit nu al zoveel jaren gedaan heb?

ZACHARIA 7:3

En de Heere zegt:

Zeg tegen de hele bevolking van het land en tegen de priesters:
Wanneer u deze zeventig jaar gevast en rouw bedreven hebt in
de vijfde en in de zevende maand, hebt u dan werkelijk voor
Mij gevast?

ZACHARIA 7:5

Met andere woorden, jullie deden het wel, maar deden jullie het voor Mij? Hadden jullie andere motieven? Hadden jullie andere goden in gedachten? Deden jullie het alleen maar uit eigenbelang?

Maar dan gaat de profeet verder en zegt:

U hebt Sikkut, uw koning, rondgedragen, en Kewan, uw
beelden, de sterren, uw goden, die u voor uzelf hebt gemaakt!

AMOS 5:26

en dat soort dingen. Waarschijnlijk deden ze dat niet in de woestijn. Maar in de tijd van Amos, in de geschiedenis die daarop volgde, nadat ze uit de woestijn waren gekomen en als volk waren gevestigd, deden ze ook die andere dingen. Daarom worden zij ermee bedreigd dat ze naar Babylon zullen worden weggevoerd, zoals ze uit Egypte waren gekomen.

20

Tabernakel, tempel en Gods woonplaats

Bij onze vaders in de woestijn was de tent van de getuigenis, zoals Hij Die tot Mozes sprak, hem had opgedragen deze te maken overeenkomstig de afbeelding die hij gezien had. Ook brachten onze vaders die, nadat zij hem ontvangen hadden, met Jozua in het land dat de heidenen bezaten die God voor onze vaders uit verdreven heeft. Zo bleef het tot de dagen van David toe, die genade vond in de ogen van God en verlangde een woonplaats te vinden voor de God van Jakob.

HANDELINGEN 7:44-46

—dat wil zeggen, Kanaän—

Voor de God van Jakob. Maar Salomo bouwde een huis voor Hem, niet David. De Allerhoogste woont echter niet in tempels die met handen gemaakt zijn, zoals de profeet zegt. Hij citeert hier Jesaja, hoofdstuk 66, vers 1 en 2:

Zo zegt de HEERE: De hemel is Mijn troon en de aarde de voetbank van Mijn voeten. Waar zou dan het huis zijn dat u voor Mij zou willen bouwen en waar de plaats van Mijn rust? Want Mijn hand heeft al die dingen gemaakt, en daardoor bestaan al die dingen, spreekt de HEERE. Maar Ik zal zien op deze, op de ellendige en verslagene van geest, en wie voor Mijn woord beeft.

JESAJA 66:1-2

Nu gaat hij het afsluiten.

Hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, u verzet u altijd tegen de Heilige Geest; zoals uw vaders deden, zo doet u ook. Wie van de profeten hebben uw vaders niet vervolgd? Zelfs hebben zij hen gedood die de komst van de Rechtvaardige aankondigden, van Wie u nu verraders en moordenaars geworden bent. U, die de wet ontvangen hebt door de dienst van engelen, hebt die niet in acht genomen!

HANDELINGEN 7:51-53

Stefanus kwam niet verder, want vanwege wat hij zei barstte de rechtszaal in woede uit. Ook hij neemt geen blad voor de mond, net zomin als Petrus dat deed. Hij zei: 'Jullie hebben Hem vermoord. Jullie hebben Hem vermoord. Jullie zijn moordenaars.' Waarvoor stond hij hier terecht? Omdat hij wonderen deed? Omdat hij beweerde dat Jezus uit de dood was opgestaan? Hoe groot is dat misdrijf? De mensen die hem beschuldigen, zijn moordenaars. Hij stelt hen terecht.

21

God is niet tot de tempel beperkt

Wat waren de thema's waarvan ik zei dat hij ze door zijn verhaal heen weefde? Je volgde de tijd van Abraham, de tijd van Jozef en de tijd van Mozes. Het brengt ons tot de tijd van David en tot Salomo, die een tempel bouwde, en tot de profeten daarna, die de Israëlieten veroordeelden. Wat is in dit alles het gemeenschappelijke thema? Twee dingen.

Ten eerste werd hij er niet alleen van beschuldigd dat hij Mozes lasterde, maar ook de tempel. Waarom zou het verkeerd zijn om tegen de tempel te spreken? Zelfs Jeremia had dat gedaan. In de tijd van Jeremia wilden de Joden hem doden omdat hij zei dat de tempel verwoest zou worden. Stefanus werd ervan beschuldigd dat hij zei dat Jezus de tempel zou verwoesten. Daarom behandelden ze Stefanus zoals de generatie uit de tijd van Jeremia hem behandelde.

Micha had voorzeggd dat de tempel als een akker omgeploegd zou worden. Dat deed hij vóór de tijd van Jeremia. Toen een menigte Jeremia probeerde te doden omdat hij zei dat God de tempel zou verwoesten, nam iemand het voor hem op en zei: ‘De profeet Micha zei in wezen hetzelfde, en daarvoor hebben ze hem niet gedood.’ Zo werd Jeremia gespaard. Stefanus niet.

Het punt van Stefanus hier is: jullie beschuldigen mij ervan dat ik zeg dat de tempel verwoest zal worden. Dat stoort jullie omdat het een heilige plaats is waar God woont. Maar God woont daar niet. Het punt dat hij in heel zijn verhaal maakt, is dat God niet uitsluitend in de tempel woont. Er zijn misschien tijden geweest waarin Hij wel in de tempel woonde, maar dat is niet uitsluitend Zijn woonplaats.

Als je terugkijkt naar het verhaal dat Stefanus vertelt, zegt hij helemaal aan het begin, in vers 2, dat de God der heerlijkheid aan Abraham verscheen toen hij in Mesopotamië was. Dat is Babylon. Wat deed God daar? Hij zocht een man, een man van geloof, om hem te roepen en hem beloften te doen. Maar God was in Babylon, niet in Jeruzalem. Jeruzalem was in die tijd een heidense stad. Daar stond geen tempel van Salomo. God woonde niet in de tempel. Hij woonde in Babylon. Sterker nog, Hij woonde overal, want toen Abram eenmaal Kanaän was binnengekomen, was God daar ook met hem. God is waar Zijn volk is. Hij is niet in gebouwen die met handen gemaakt zijn.

Dat is wat Stefanus samenvat wanneer hij in vers 48 zegt:

De Allerhoogste woont echter niet in tempels die met handen gemaakt zijn, zoals de profeet zegt:

HANDELINGEN 7:48

22

God ontmoet Zijn volk buiten Israël

Hij citeert Jesaja om te bewijzen dat zelfs de profeten dit wisten. Keer op keer maakt hij duidelijk dat deze mannen van God—Abraham, Jozef en Mozes—zich iedere keer buiten Israël bevonden toen God aan hen verscheen. God was niet beperkt tot Jeruzalem of de tempel daar.

Hij verscheen aan Abraham toen die in Mesopotamië was. In vers 9 staat dat Jozef naar Egypte werd verkocht, maar God was met hem. In Egypte—een heidens land. God was in Egypte. Hij was in Mesopotamië. Waarom? Omdat Hij daar mannen had bij wie Hij aanwezig was. Maar Hij was niet in een huis dat met handen gemaakt was.

Als je verdergaat, zie je in vers 29 dat Mozes vluchtte en als vreemdeling in het land Midian ging wonen. Daar verscheen in het volgende vers de engel van de Heere aan hem. God verscheen aan Mozes in Midian. Dat ligt in Arabië. Dat is een Arabisch land. God verscheen dus aan Mozes in Arabië. Hij verscheen aan Abram in Mesopotamië. Hij was met Jozef in Egypte. In Arabië zei Hij zelfs tegen Mozes:

En de Heere zei tegen hem: Maak de sandalen aan uw voeten los, want de plaats waarop u staat, is heilige grond.

HANDELINGEN 7:33

Dat staat in vers 33.

Wat zegt Stefanus? Jullie zijn allemaal geobsedeerd door dit huis, deze tempel in Jeruzalem, alsof God daar op de een of andere manier woont. God zei tegen Mozes dat Arabië heilige grond was toen God daar was. Jullie beschouwen Jeruzalem als de enige heilige plaats. Deze heidense landen zijn heilige grond als God daar een mens ontmoet. God is niet beperkt tot de tempel.

In vers 36 staat:

Deze heeft hen uitgeleid, terwijl hij wonderen en tekenen deed in het land Egypte, in de Rode Zee en in de woestijn, veertig jaar.

HANDELINGEN 7:36

Dit zijn allemaal plaatsen buiten Israël waar God tekenen en wonderen deed voor Zijn volk. Het is duidelijk dat Hij daar aanwezig was. Dan komt hij natuurlijk bij vers 48 en zegt dat God niet woont in tempels die met handen gemaakt zijn. Het echte bezwaar van zijn critici tegen Stefanus was dat hij niet evenveel waarde aan de tempel hechtte als zij. Hij vond dat die gemist kon worden. Hij meende dat die verwoest kon worden. Zij vonden van niet. Dat was godslastering. Stefanus zei: ‘Waarom denken jullie dat

God daar woont? Abram ontmoette Hem in Mesopotamië. Jozef ontmoette Hem in Egypte. Mozes ontmoette Hem in Arabië.' Een van de thema's die hij hier dus steeds weer naar voren brengt, is dat God niet alleen in Israël is.

23

Israël wijst Gods boodschappers af

Het andere punt dat hij door dit hele verhaal heen maakt, is dat de Joden een geschiedenis hebben waarin ze Gods boodschappers afwijzen. Natuurlijk zegt hij dat ronduit in zijn slotwoorden, vanaf vers 51:

Jullie verzetten je altijd tegen de Heilige Geest. Jullie doen precies hetzelfde als jullie voorouders. Welke profeet hebben jullie voorouders niet vervolgd? Ze hebben degenen gedood die de komst van de Rechtvaardige aankondigden, en nu hebben jullie Hem zelf vermoord.

Dit is een punt dat hij door het hele verhaal heen heeft gemaakt. Toen God Jozef riep, zegt hij in vers 9:

En de aartsvaders, die jaloers waren, verkochten Jozef zodat hij naar Egypte gebracht werd. Maar God was met hem

HANDELINGEN 7:9

Jozef werd hun bevrijder. Hij werd hun redder. Hij was door God gezonden, en toch wezen ze hem af en verkochten ze hem als slaaf.

Toen Mozes in vers 25 de Egyptenaar doodde, ging Mozes ervan uit dat ze zouden inzien dat God hem had gezonden om hen te bevrijden. Er staat dat ze het niet begrepen. In vers 27 wordt zelfs vermeld dat ze hem wegduwden en zeiden:

Degene die zijn naaste onrecht deed, stootte hem echter van zich af en zei: Wie heeft u tot een leider en rechter over ons aangesteld?

HANDELINGEN 7:27

Hij was de heerser en rechter die God had gezonden, maar ze aanvaardden hem niet. Ze duwden Mozes weg. Dan wordt er natuurlijk in vers 39 over Mozes gesproken als iemand die de vaders niet wilden gehoorzamen, maar die ze afwezen, en in hun hart keerden ze terug naar Egypte.

We zien dus dat het verhaal van Israël dat Stefanus vertelt, een verhaal is waarin de Joden Gods boodschappers telkens weer afwijzen. Hij zegt: 'Dat is wat jullie op dit moment doen. Jullie wijzen Jezus af. Deze Mozes, van wie jullie denken dat ik hem laster, is degene die zei dat God een andere Profeet zou zenden en dat jullie naar Hem moeten luisteren.' Jezus is die Profeet, dat is wat hij wil zeggen, en ze wijzen Hem af. Zij zijn dus degenen die Mozes lasteren, niet Stefanus. Zij zijn degenen die te veel waarde aan de tempel hechten; het is niet Stefanus die er te weinig waarde aan hecht. God woont op veel plaatsen, niet alleen in de tempel.

24

De steniging en het gebed van Stefanus

Het laatste gedeelte begint bij vers 54:

Toen zij dit hoorden, barstten hun harten van woede en knarsten zij hun tanden tegen hem. Maar hij, vol van de Heilige Geest, hield zijn ogen naar de hemel gericht en zag de heerlijkheid van God, en Jezus, staande aan de rechter hand van God. En hij zei: Zie, ik zie de hemelen geopend en de Zoon des mensen, staande aan de rechter hand van God. Maar zij riepen met luide stem, stopten hun oren dicht en stormden eensgezind op hem af. En zij wierpen hem de stad uit en stenigden hem, en de getuigen legden hun kleren af aan de voeten van een jongeman, die Saulus heette. En zij stenigden Stefanus, terwijl deze Jezus aanriep en zei: Heere Jezus, ontvang mijn geest. En terwijl hij op de knieën viel, riep hij met luide stem: Heere, reken hun deze zonde niet toe! En toen hij dat gezegd had, ontsliep hij.

HANDELINGEN 7:54-60

Over Saulus zullen we later nog veel meer horen.

Stefanus onderging een gewelddadige dood. Steniging is een afschuwelijke manier om gedood te worden, tenzij de eerste steen je recht op het hoofd raakt, je bewusteloos slaat en je doodt. Ze hadden stenen die ze naar je gooiden. Eerst gooiden ze iemand van een steile hoogte af. Als hij door de val niet stierf, waren de getuigen tegen hem de eersten die stenen gooiden. Ze probeerden hem met grote stenen te raken. Als er één grote steen op je valt, doet dat pijn. Als een grote steen je raakt, verbrijzelt die je botten, je borstkas en je hoofd. De man werd met die stenen bekogeld. In het gunstigste geval stierf hij bij de eerste klap, maar dat gebeurde meestal niet.

Maar er staat dat Stefanus ontsliep. Dat is een heel milde aanduiding dat God hem op een zachte manier wegnam. Voordat Hij dat deed, gaf Hij hem een enorme bemoediging, want Stefanus zag Jezus, en Jezus stond aan de rechterhand van God. Op andere plaatsen in het Nieuwe Testament staat dat Jezus gezeten is aan de rechterhand van God. Er is vaak op gewezen dat Stefanus Hem daar zag staan. Blijkbaar stond Jezus op ter ere van Zijn martelaar, die weldra bij Hem zou komen.

Stefanus bad:

Heer, ontvang mijn geest. Dat is wat Jezus aan het kruis bad. Hij zei:

En Jezus riep met luide stem en zei: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. En toen Hij dat gezegd had, gaf Hij de geest.

LUKAS 23:46

Stefanus bad, net als Jezus, en zei:

Reken hun deze zonde niet aan.

Jezus zei:

En Jezus zei: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. En ze verdeelden Zijn kleren en wierpen het lot.

LUKAS 23:34

Stefanus was vervuld van de Geest van Jezus, en zijn reacties op zijn vervolgers kwamen sterk overeen met de reacties van Jezus.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 1 Korinthe 12:29
- Handelingen 6:1
- Handelingen 6:2

- Handelingen 6:3-4
- Handelingen 6:5
- Mattheüs 4:4
- 1 Petrus 4:10-11
- Handelingen 6:8-12
- Handelingen 6:13-15
- 1 Korinthe 15:9
- Markus 14:58
- Handelingen 7:2-4
- Handelingen 7:5
- Handelingen 7:6-8
- Genesis 12:1
- Handelingen 7:9
- Handelingen 7:17
- Handelingen 7:26-29
- Handelingen 7:30-34
- Handelingen 7:37
- Handelingen 7:38-40
- Handelingen 7:41-42
- Amos 5:25-27
- Zacharia 7:3
- Zacharia 7:5
- Amos 5:26
- Handelingen 7:44-46
- Jesaja 66:1-2
- Handelingen 7:51-53
- Handelingen 7:48
- Handelingen 7:33
- Handelingen 7:36
- Handelingen 7:27
- Handelingen 7:54-60
- Lukas 23:46
- Lukas 23:34

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.